

GUVERNUL ROMÂNIEI
PRIMUL – MINISTRU

NR. 112 /DPSSG
DATA 13.05.2011

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
347, 24.05.2011

Domnule președinte,

În conformitate cu prevederile art. 111 alin. (1) din Constituție, Guvernul României formulează următorul

PUNCT DE VEDERE

referitor la propunerea legislativă intitulată „*Lege pentru modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007 și a Legii gazelor nr. 351/2004*”, inițiată de domnul deputat Iulian Iancu – PSD (Bp. 80/2011).

I. Principalele reglementări

Potrivit *Expunerii de motive*, această propunere legislativă are ca obiect de reglementare modificarea și completarea *Legii energiei electrice nr. 13/2007, cu modificările și completările ulterioare*, și *Legea gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare*, în sensul instituirii „*condițiilor adecvate îndeplinirii obligațiilor de serviciu public și de serviciu universal, necesare satisfacerii cerințelor consumatorilor-beneficiari ai serviciului universal*”.

Astfel, se propun, în principal, următoarele:

- explicitarea modalităților de realizare a obiectivelor instituite de legiuitor;
- identificarea beneficiarilor serviciului universal – toți consumatorii casnici (în limita unui consum lunar de 150 kwh energie electrică, respectiv 700 m³ gaze naturale) și cei care prestează servicii sociale esențiale;
- stabilirea cadrului pieței angro de aprovizionare cu energie electrică;
- dezvoltarea atribuțiilor operatorului pe piața centralizată de energie electrică;
- instituirea obligației încetării exportului de gaze naturale începând cu anul 2012 și aprovizionarea consumatorilor-beneficiari ai serviciului universal doar din această resursă.

II. Observații

1. În anul 2009, la nivelul Uniunii Europene a fost adoptat al treilea pachet legislativ privind piața de energie, pachet care, în domeniul energiei electrice, include *Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului, din 13 iulie 2009, privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE*, iar în domeniul gazelor naturale, include *Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în domeniul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE și Regulamentul (CE) nr. 715/2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005*.

Pe cale de consecință, pentru a asigura compatibilitatea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene în domeniul energiei electrice și în domeniul gazelor naturale, Ministerul Economiei, Comerțului și Mediului de Afaceri a elaborat două proiecte de acte normative prin care se asigură preluarea celui de-al treilea pachet legislativ în domeniul energiei.

Aceste proiecte prevăd abrogarea *Legii nr. 13/2007* și a *Legii nr. 351/2004*, prin care au fost transpuse *Directiva nr. 2003/54/CE*, respectiv *Directiva nr. 2003/55/CE* și înlocuirea acestora cu un nou cadru legislativ care să răspundă cerințelor noilor norme europene.

Trebuie precizat faptul că, în cazul netranspunerii legislației europene în legislația națională, Comisia Europeană poate recurge la procedura de infringement împotriva României.

În data de 10 martie 2011, a avut loc la Bruxelles o reuniune bilaterală România-Comisia Europeană privind implementarea celui de-al treilea pachet legislativ privind piața internă de energie. Din punctul de vedere al Comisiei, chiar dacă s-a depășit termenul legal de transpunere (3 martie 2011) calitatea transpunerii este mult mai importantă, putând fi, astfel, evitată deschiderea unei proceduri de infringement pentru o eventuală transpunere incompletă și necorespunzătoare.

Totodată, autoritățile române, prin Reprezentanta Permanentă a României la Uniunea Europeană, au demarat un proces de consultanță cu Comisia Europeană cu privire la aceste proiecte. Astfel, cele două proiecte de acte normative au fost comunicate Comisiei Europene, care și-a oferit disponibilitatea de a analiza informal modul în care textele respectă legislația comunitară, partea română apreciind ca fiind utilă propunerea Comisiei.

A. Observații cu privire la modificarea și completarea Legii energiei electrice nr. 13/2007

2. În ceea ce privește **pct. 1** din propunerea legislativă, precizăm că definiția *clienților beneficiari ai serviciului universal* nu este în concordanță cu prevederile art. 3 alin. (3) și (7) din *Directiva 2009/72/CE*, existând o confuzie între noțiunea de *client beneficiar al serviciului universal* și noțiunea de *client vulnerabil*. Totodată, limitarea accesului anumitor categorii de clienți casnici la serviciul universal („în limita prevăzută de lege”) încalcă prevederile art. 3 alin. (3) din *Directiva 2009/72/CE*, care stipulează că: „Statele membre garantează că toți clienții casnici și, atunci când consideră adecvat, micile întreprinderi (adică întreprinderile cu mai puțin de 50 de salariați și o cifră de afaceri anuală sau un bilanț care nu depășește 10 milioane de euro) beneficiază de serviciile universale, și anume de dreptul de a li se furniza, pe teritoriul lor, energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii”.

3. Referitor la **pct. 2** din inițiativa legislativă, menționăm faptul că definiția *operatorului pieței de energie electrică* – analizată în coroborare cu modificarea propusă la art. 40 - nu este în acord cu prevederile *Directivei 2009/72/CE*, nefiind posibilă aplicarea acesteia în cadrul pieței de energie electrică la nivel UE sau național. Astfel, actualul context european se caracterizează prin existența mai multor componente ale pieței angro de energie electrică ce nu pot fi gestionate de un singur operator. Totodată, atât

la nivelul UE, cât și la nivel național există un mare număr de traderi, platforme de tranzacționare, piețe spot etc., ceea ce conduce la concluzia că desemnarea unui singur operator de piață la nivel național este inaplicabilă, reprezentând un regres în ceea ce privește deschiderea spre concurență a tuturor componentelor pieței de energie electrică.

4. În ceea ce privește definiția *pieței centralizate* de la **pct. 3** al inițiativei legislative, modificarea propusă introduce și operatorul de transport și de sistem (OTS) ca fiind operator al unei piețe centralizate, ceea ce contrazice definiția anterioară, care sugera existența unui singur operator al pieței de energie electrică.

5. În ceea ce privește definirea noțiunii de *serviciu public* de la **pct. 4**, precizăm faptul că, potrivit art. 3 alin.(2) din *Directiva 2009/72/CE*, acesta este serviciul prin care se asigură regularitatea, calitatea și prețul furnizării, siguranța în alimentare, precum și protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, utilizarea energiei din surse regenerabile și protecția climei.

Pe de altă parte, prin modificarea propusă de inițiator, se elimină în mod nejustificat noțiunea de „*serviciu de sistem*” în contextul în care aceasta se regăsește la art. 2 pct. 17 din *Directiva 2009/72/CE* ce trebuie transpusă în integralitate în legislația națională.

De asemenea, considerăm că definirea unei noțiuni (cea de serviciu public) prin trimitere la altă noțiune (cea de serviciu universal) nu îndeplinește cerințele de tehnică legislativă.

6. Noțiunea de *furnizor de serviciu public* utilizată în la **pct. 5** nu este definită în *Directiva 2009/72/CE* și nici în proiectul de lege supus analizei, conducând la posibile confuzii.

7. Noțiunea de *clienți-beneficiari ai serviciului universal* utilizată la **pct. 8**, nefiind conformă *Directivei 2009/72/CE*, astfel cum am precizat mai sus, nici activitățile din sectorul energiei destinate acestor clienți nu sunt definite în acord cu actul comunitar ce face obiectul transpunerii în legislația națională.

Totodată, se creează confuzie, pe de o parte, între noțiunile de „*activități*” și „*servicii*” din domeniul energiei electrice (care constituie noțiuni distincte) și, pe de altă parte între „*obligații de serviciu public*” și „*servicii publice*”.

8. În ceea ce privește **pct. 9** din propunerea legislativă, precizăm că criteriile care au stat la baza stabilirii procentelor de participare a diferitelor tehnologii de producere a energiei electrice în vederea acoperirii consumului de energie electrică al clienților beneficiari de servicii universale nu sunt motivate și nu rezultă dacă limita stabilită este aplicabilă pentru toate categoriile de clienți ai serviciului universal sau numai pentru cei casnici.

Pe de altă parte, în contextul evenimentelor din Japonia este puțin probabil ca investițiile în sectorul nuclear să aibă un caracter prioritar, ceea ce înseamnă că pentru acoperirea curbei de sarcină vor fi utilizați în continuare combustibilii fosili sau energia produsă din surse regenerabile în condițiile existenței capacităților de producere necesare.

9. Având în vedere că în propunerea de modificare de la **pct. 11** piața capacităților de interconexiune (ATC) nu este inclusă în administrarea OTS, rezultă că aceasta urmează să treacă în administrarea S.C. OPCOM S.A. Facem precizarea că în prezent OTS este și administratorul pieței de ATC (în conformitate cu specificul activității desfășurate), calitate în care a încheiat acorduri de cooperare cu partenerii vecini, a achiziționat și dezvoltat platforme informatice și se află într-un amplu proces de modernizare. De aceea, transferarea acestei piețe din administrarea OTS în administrarea S.C. OPCOM S.A, ar trebui fundamentată în mod riguros deoarece ar putea conduce la o risipă de fonduri publice și la o scădere a eficienței activității.

Alineatul (4) al art. 40 introduce o obligație suplimentară pentru participanții la piață: aceea de a solicita la S.C. OPCOM S.A stabilirea obligațiilor de plată și a drepturilor de încasare, chiar și pentru tranzacțiile neîncheiate pe piețe administrate de S.C. OPCOM S.A. , cum ar fi piața de servicii tehnologice de sistem (STS) sau piața contractelor bilaterale negociate. Practica existentă în celelalte state membre UE arată că participanții la piață apelează în mod voluntar la astfel de servicii (pentru piața contractelor bilaterale negociate, de ex.), dacă operatorul respectiv (de ex. NORDPOOL) asigură servicii de clearing, constituindu-se în contraparte pentru tranzacțiile respective, lucru pe care propunerea legislativă analizată nu îl prevede.

În ceea ce privește alineatul (6) al art. 40, precizăm faptul că desemnarea unui operator unic (cu excepția PE și STS) pentru toate tranzacțiile de energie, chiar și pentru cele de capacitate de interconexiune nu poate fi acceptată ținând cont de experiența celorlalte state membre UE, precum și de cerințele pe care România s-a angajat să le respecte în legătură cu încurajarea concurenței în toate ramurile activității economice.

Tranzacționarea de energie pe o bursă reprezintă o acțiune voluntară, operatorii economici apelând la o bursă/platformă de tranzacționare sau la alta în mod liber, pe baza propriilor criterii și în funcție de performanțele și facilitățile oferite de bursa/platforma respectivă.

10. **Pct. 12** din inițiativa legislativă care face referire la furnizorul implicit ca fiind furnizorul care este obligat să îndeplinească serviciul public contrazice propunerea de la **pct. 5** (art. 11 lit. d) din lege) unde se face referire la furnizorii de servicii publice.

11. Pe lângă considerentele arătate mai sus în legătură cu noțiunea de „*clienți beneficiari ai serviciului universal*”, precizăm faptul că dreptul de opțiune al unor clienți de la **pct. 14** al inițiativei legislative poate viza doar tarifele reglementate aplicabile categoriei din care fac parte acei clienți, conform reglementarilor ANRE, și nu contractelor dintre părți.

12. Referitor la **pct. 15**, menționăm faptul că modificarea art. 74 lit. g) din lege trebuie corelată cu cea de la art. 40 - operatorul unei piețe centralizate este unic numai în măsura în care administrează o piață obligatorie (ca de ex. PE). Pentru piețele voluntare activitatea de administrare trebuie să se desfășoare pe baze concurențiale și, în consecință, operatorul respectiv trebuie să aibă libertate în stabilirea prețurilor pentru serviciile pe care le oferă. Prin urmare, tarifele reglementate nu se justifică în această situație.

13. În ceea ce privește **pct. 16**, menționăm că, în prezent, pe piața reglementată de energie electrică din România tarifele la clienții finali noncasnici sunt diferențiate în funcție de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune care asigură alimentarea cu energie electrică a acestora. Revenirea la tarife unice la nivel național pentru această categorie de clienți ar însemna un regres în evoluția pieței de energie electrică din România.

B. Observații cu privire la modificarea și completarea *Legii gazelor nr. 351/2004*

14. Referitor la introducerea noțiunilor de „*serviciu universal*” și de „*clienți – beneficiari ai serviciului universal*”, vă precizăm că termenul „*serviciu universal*” nu se regăsește în cuprinsul *Directivei 2009/73/CE*, ci doar în cuprinsul *Directivei 2009/72/CE*. Astfel, potrivit art. 3 alin. (3) din

Directiva 2009/72/CE, "Statele membre garantează că toți clienții casnici și, atunci când consideră adecvat, micile întreprinderi (adică întreprinderile cu mai puțin de 50 de salariați și o cifră de afaceri anuală sau un bilanț care nu depășește 10 milioane de euro) beneficiază de serviciile universale, și anume de dreptul de a li se furniza, pe teritoriul lor, energie electrică de o calitate bine definită, la prețuri rezonabile, transparente, ușor comparabile și nediscriminatorii. Pentru a asigura furnizarea de servicii universale, statele membre pot numi un furnizor de ultimă opțiune. (...)".

În Directiva 2009/73/CE, la art. 3 alin. (3) se prevede că „Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru protecția clienților finali garantând, în special, protecția adecvată a clienților vulnerabili. În acest context, fiecare stat membru definește conceptul de clienți vulnerabili care poate face referire la sărăcia energetică și, printre altele, la interzicerea deconectării acestor clienți, în situații critice, de la rețeaua de gaze naturale.(...)”.

Astfel, în proiectul de act normativ pentru reglementarea pieței gazelor naturale, care transpune în legislația națională prevederile Directivei 2009/73/CE și care va abroga *Legea nr. 351/2004*, a fost introdus la art. 3, pct. 28 noțiunea de „*client vulnerabil*”. Acesta reprezintă „*consumatorii casnici și cei care furnizează servicii sociale esențiale, cum ar fi asistența medicală sau îngrijirea copiilor, activități educative și alte servicii sociale și de binefacere, precum și servicii indispensabile pentru funcționarea statului, definiți prin Hotărâre a Guvernului*”.

Totodată, potrivit acestui proiect de act normativ, furnizarea gazelor naturale pentru clienții vulnerabili se va face la preț reglementat și în baza contractelor-cadru.

Practic, definițiile propuse exced cadrului de reglementare european în domeniul gazelor naturale, întrucât acestea, spre deosebire de energia electrică, reprezintă o opțiune energetică și nu o obligație. Consumatorii au practic dreptul de a alege această formă de energie și ea nu constituie o obligație pentru operatori decât în măsura în care este disponibilă și clienții solicită această formă de energie.

15. În ceea ce privește propunerea de modificare a **art. 42** referitoare la interdicția, instituită în sarcina clienților de orice fel, de a vinde gazele naturale achiziționate, acestea fiind utilizate strict pentru consumul propriu, vă precizăm că, în proiectul de act normativ menționat, la art. 38, sunt precizate următoarele: „*Clienții finali nu au dreptul să vândă gazele naturale achiziționate, acestea fiind utilizate pentru consumul propriu*”.

Această interdicție nu poate fi instituită în sarcina „*clienților de orice fel*”, deoarece, în accepțiunea *Directivei 2009/73/CE*, „*client*” înseamnă „*clientul angro și final de gaze naturale, sau o întreprindere din sectorul gazelor naturale care cumpără gaze naturale*”, în timp ce „*clientul angro*” înseamnă „*persoana fizică sau juridică, alta decât un operator de transport și de sistem și un operator de distribuție, care cumpără gaze naturale în scopul revânzării în interiorul sau în afara sistemului în care este stabilită*”, și doar „*clientul final*” reprezintă „*clientul care cumpără gaze naturale pentru uz propriu*”.

16. Referitor la propunerea privind încetarea exportului de gaze naturale din producția internă începând cu anul 2012, precizăm că, potrivit punctului 57 din preambulul *Directivei 2009/73/CE*, „*Dezvoltarea unei veritabile piețe a gazelor naturale, prin intermediul unei rețele conectate la nivel comunitar, ar trebui să reprezinte unul dintre obiectivele principale ale prezentei directive, iar aspectele legate de reglementare cu privire la interconexiunile transfrontaliere și piețele regionale ar trebui, prin urmare, să constituie una din competențele cele mai importante ale autorităților de reglementare, în strânsă cooperare cu agenția, atunci când este cazul*”. În consecință, potrivit art. 40 din *Directiva 2009/73/CE*, în îndeplinirea atribuțiilor de reglementare prevăzute de directivă, autoritățile de reglementare iau toate măsurile rezonabile în vederea realizării unor obiective generale, printre care se numără, la lit. c), „*eliminarea restricțiilor privind comerțul cu gaze naturale între statele membre, inclusiv dezvoltarea unor capacități transfrontaliere de transport corespunzătoare pentru a satisface cererea și a îmbunătăți integrarea piețelor naționale, ceea ce ar putea facilita fluxurile de gaze naturale pe întreg teritoriul Comunității*”. Acest articol a fost transpus în cadrul proiectului de act normativ, în cadrul obiectivelor generale ale ANRE.

Având în vedere faptul că cele două proiecte de acte normative ale Guvernului asigură transpunerea în integralitate a celui de-al treilea pachet legislativ în domeniul energiei, iar în cuprinsul acestora sunt atinse obiectivele descrise în *Expunerea de motive* a propunerii legislative, în vederea evitării paralelismelor legislative și a asigurării unei abordări legislative care să vizeze transpunerea unitară a legislației europene în domeniul energiei, considerăm neoportună adoptarea acestei inițiative legislative.

De asemenea, în conformitate cu prevederile *Directivei 2009/73/CE*, alocarea capacităților de transport ar trebui să devină mai eficientă și bazată

pe mecanisme de piață, care să faciliteze comerțul trans-frontalier. Realizarea fizică a exportului de gaze naturale este impusă prin *Regulamentul (CE) nr. 715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1775/2005*. În concluzie, România, ca stat membru al Uniunii Europene, trebuie să se conformeze acestor prevederi.

III. Punctul de vedere al Guvernului

Având în vedere considerentele menționate, **Guvernul nu susține adoptarea acestei propuneri legislative.**

Cu stimă,

Emil BOC

Domnului senator **Mircea Dan GEOANĂ**
Președintele Senatului